

Il teater sur dal teater

DA GIANNA DUSCHLETTA

■ Lönch nu d'eira cler scha la scoula da S-chanf po fer ün teater da finischiun quist an. Pür illas ultimas trais eivnas ho la mnedra da scoula Elvira Pünchera scrit il text ed ils scolars haun fat provas fin l'ultim mumaint. Il schligerimaint ed il plaschair da tuot ils partecipos es grand. Avaunt bundant ün mais ho il cussagl federel comunitario il coronavirus. In quel mumaint ho *Elvira Pünchera*, magistra e mnedra da la scoula primara S-chanf, decis da fer il teater per la finischiun da l'an da scoula.

«Fin lo nu vaivi però fat ünguotta. Eau füss steda fich frustreda d'avair scrit e zieva na pudieu fer il teater», disch Pünchera chi scriva daspö ans svesa ils teaters per sieus scolars. Cur cha d'eira però cler, cha'l teater po avoir lö, ho la magistraglia scrit ün concept, il cussagl da scoula l'ho sancziun, ed ils genituors haun gieu temp tschinch dis per annunzier a lur iffaunts pel teater. Pür la prüma fin d'eivna da gñ ho Pünchera lura scrit il text.

Illas seguintas duos eivnas e mez haun ils scolars imprains lur text, gieu bgeras provas da teater, tuot sper lur normel minchadi da scoula. Las scenas e provas d'eiran coordinatedas in pitschnas gruppas, que do be pochs mumaints cha tuot ils scolars sun sül palc. In marculdi bunura, il di auz la premiera, ho l'actur *Lorenzo Polin* visito la prova da teater ed ho do tips, trics e tschegns als giuvens actuors. «Que ho auncha do ün ultim stümpel. A sun be finessas, ma que fo listess üna differenza», uschè Pünchera.

Il teater «Il fantast»

Il teater consista our da trais parts, la prüma part d'eira planisada per il teaterin da Chalandermarz. Quella ho la magistra

l'üch «Il fantast – trais purtrets» proclama il cussagl federel il stedi d'urgenza causa il coronavirus. Ma che vuol que dir per il teater da finischiun da la scoula da S-chanf?

FOTO GIANNA DUSCHLETTA

transcrit per ch'ella s'affo cul rest. In quista part fo il «RTR» ün'emischiun sur da la scoula primara da S-chanf. Lur visita es düraunt il mais favrer, cur cha'ls scolars e la magistraglia sun be preparativs per lur teater cumünaveil a la fin da l'an da scoula. Illa seguonda part, «Il temp dal 'lockdown'», proclama il cussagl federel il stedi d'urgenza. Las scoulas vegnan serredas, la vita publica resta salda. Als 27 meg lura il grand schligerimaint: a partir dals 6 gñ sun darcho pussiblas occurrenz fin a 300 persunas cun ün concept da protecciun. Ma che significha que pel teater da la scoula da S-chanf? Scu cha ün dals protagonistis disch: «Nu crajarost sves brich cha quels rivan da preparar ün teater cun tuot quists tracagnottels infra duos eivnas e mez?» Illa terza part dal teater esa cler cha als scolars esa reuschieu da metter in peis infra quel cuort temp lur

teater da finischiun. In quista part as po observer il minchadi scolastic d'ün scolar chi ho il cho illas nüvlas – dimena ün fantast.

Elvira Pünchera disch cha il text dal teater, scu eir l'ideja, sajan naschies pür al cumanzamaint dal mais: «Al cumanzamaint da l'an da scoula vaivi in testa be la terza part, be quist fantast. Ma uossa stögli dir, quist am plescha bger meglider.»

Potenziel dals scolars

Cun que cha'ls scolars da la scoula primara a S-chanf sun adüos da giuver a teater già in scoulina sviluppan els tres que ün fich bun sentimaint pel discuorier e pel palc. Ils intermezzos musicals, accompagnos cun clavazin, chaunt, trumbetta e flötas, scu eir ils passagis da text in inglais, frances, tudasch e talian muossan

il potenziel enorm cha iffaunts da tschinch fin duresch ans haun vairamain. Pünchera e las magistras chi haun güdo a metter in peis il teater sun fich satisfattas cun lur scolars.

Eir ils iffaunts sun furtünos, scu cha üna matta quinta: «Nus essans fich cuntaints cha pudains fer il teater, e quist eivna nu vaivans bod üngünas lezchas.» Il proget spontan es dimena reuschieu, il schligerimaint es grand per magistras, scolars e genituors. L'eivna chi vain vo tuot la scoula primara da S-chanf in viedi da finischiun culs raps da la collecta. Avaunt ün për mais nu vess üngün rischo da dir cha l'an da scoula finischa uschè bain per els.

L'ultima rapreschantaziun dal teater «Il fantast – trais purtrets» da la scoula primara S-chanf ho gieu lö sanda saira.

LA QUOTIDIANA

Editura: Samedia Press AG
 Editor: Hanspeter Lebrument
 CEO: Thomas Kundert

Editura Samedia
 Via Sommerau 32, 7007 Cuira;
 tel. 081 255 50 50,
 mail: verlag@samedia.ch

Redacziun responsabla:
 Fundaziun Medias Rumantschas (FMR):
 Schefredactur FMR: David Truttmann (dat)
 Substitut schefredactur FMR:
 Martin Cabalzar (mc)

Redacziun FMR:
 Flurin Andry (fa), Augustin Beeli (abc),
 Sandro Buchli (sb), Andreas Cadonau (ac),
 Annatina Felli (afi), Hans Huonder (hh),
 Gieri Martin Maissen (correctur)
 Susi Rothmund (sr), Gion Nutegn Stgier (gns)

Adressas redacziunalas:
 FMR Fundaziun Medias Rumantschas,
 Via da Masans 2, 7000 Cuira, tel. 081 544 89 1
 mail: redacziun@fmr.ch

Surselva: tel. 081 544 89 18,
 mail: redacziun@fmr.ch
 Engiadina: tel. 081 544 89 16,
 mail: redacziun@fmr.ch
 Grischn Central: tel. 081 544 89 17
 mail: redacziun@fmr.ch

Servetsch d'abunents e da distribuziun:
 Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
 tel. 0844 226 226,
 mail: abo@samedia.ch

Inserats:
 Samedia Promotion,
 Via S. Clau Sura 11, 7130 Glion
 tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
 mail: ilanz.inserate@samedia.ch

La Quotidiana cumpara tschintg giadas ad en
 Ediziun derasada: (Südschweiz cumplet
 73364 exemplars, ediziun vendida 69321 exe
 plars, autentifizg (WEMF/-SW-, 2018)
 Derasaziun: 163 000 lecturs (MACH-Basic 201

Pretschs d'abunaments sut:
 www.suedostschweiz.ch/aboservice

Communicaziun da participaziuns considerablas
 sin fundament da art. 322 CP:

nagin

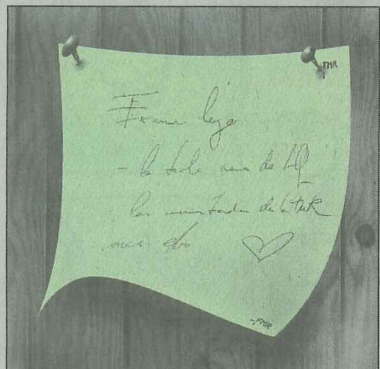
© Samedia

■ TAVLA NAIRA

La «Tavla naira»

(fmr) Las tavlas nairas en u eran pli baud las affischas cun infurmaziuns uffizialas, da naschientschas sur nozzas enfin mortoris, cun avis ed infurmaziuns da la vischnanca u da societads.

Tar la «Tavla naira» da La Quotidiana sa tracti era dad in «plaz cumün», dad ina part da la gasetta betg realisada da la redacziun FMR, ma bain creada cun contribuziuns inoltradas da lecturas e lecturs: brevs, opiniuns, artitgels da forum, necrologs, fotografias commentadas, gratulaziuns etc.

Las contribuziuns ston esser signadas cun num da l'autur u da l'autura. I vegnan publicadas mo contribuziuns scrittas in lingua rumantscha e talas che sa tegnan vi da simpels principis da la buna maniera. Las contribuziuns na vegnan betg indemnadas cun in onurari. La redacziun FMR se-

Mechthild Sobiela-Caanitz (1932–2020)

Ils 15 da zercladur a l'ospital da Scuol è morta la musicologa Mechthild Sobiela-Caanitz, vischina da Castadena e Scuol, naschida a Kiel (Holstein). Ses bab Hugo Caanitz, naschi en Turinga, medi oculist, ha manà il lazaret da la marina tudestga a Stralsund (Pomaranien). Elfriede Stiller, mamma da Mechthild, derivava d'ina famiglia evangelica da Würzburg, oz en Baviera, stgatschada en il 16avel tschientaner dal prinzi-vestg ed emigra da en la regiun da Poznan en Pologna. Era la mamma da Mechthild ha studegià medischna. 1945 ha l'Armada cotschna fatg praschunier il bab; el ha stui viver en Russia enfin 1953, entant che la mamma lavurava sco media a Stralsund. Il 1945 fluivan fugitivs da guerra vers Stralsund cun lur epidemias. Mintga damaun stueva Mechthild rumir ils uffants morts la notg da tifus u d'autras malsognas. Lura ha la frequentà il gimnasi e fatg la matura a Stralsund. Pir 1953 han bab, mamma ed uffants pudì sa reunir a Berlin (vest). In n'è betg reüss als agents da la Stasi, malgrà ina discussiun d'ina notg, da persvader la giuvna «Abiturientin» da Stralsund, veglia cità svedaisa, da restar en «unserer Republik», la «DDR»; ella ha tscherni la libertad.

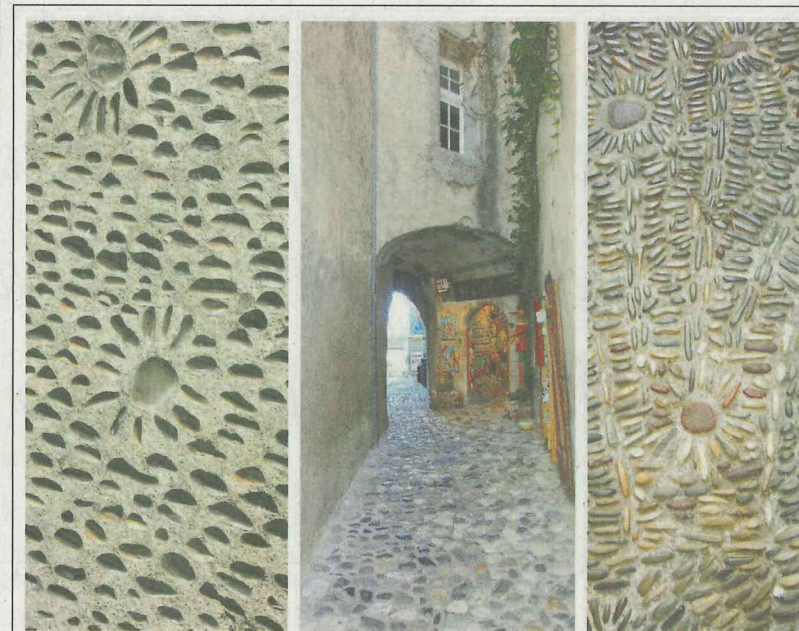
La giuvna avess gugent studegià medischna, ma las Germanias davan la prioritad als praschuniers da guerra relaschads

connex cun ils corals catolics, reformads e cristatolics en la Svizra germanofona. La chasa editura Bärenreiter (Basilea) ha lura publicatg ils resultats da lezzas perscrutaziuns, en collavuraziun cun il «Musikwissenschaftliches Institut» da Basilea. Ina sa tractava pia betg d'ina lavur teologica, ma bain musicologica.

1971 ha Mechthild Caanitz maridà l'autur da questas lingias, emigrà 1959 en Svizra. Uschia ha lez emprais tudestg, sa familiarisond cun la cultura germana. La dunna l'ha lura stimulà da terminar ils studis universitaris da romanistica. Quai ha'l fatg a l'Universitad da Salzburg en ina dissertaziun davart la lingua piemuntaisa, suenter pliras dimoras cuminaivlas dal për en Piemunt. 1988 è il për sa chasà ad Ardez nua che la populaziun l'ha recepì en il dretg da burgais: Els en stads ils dus davos «vischins novs» d'Ardez, oz ina fracziun da Scuol.

Pir en la vegliadetgna ha Mechthild badà ils strapatschs dals onns da stgarsezza sovietica a Stralsund, cur ch'ella stueva rumir las baras da l'epidemia. Il medi da famiglia dr. Joachim Steller ha tschertgà e chattà ina plazza en centers da sanadad, l'emprim en quel da la Val Müstair, lura en la part nova dal Consorzi Chasa Puntota a Scuol. La primavaira dal 2020 ha anc pegiurà la cundiziun da la pazienza – sco quella da ses bab Hugo il 1968

St. Paul de Vence

FOTOS GLIECI CAM

Avon entgins onns hai jeu giu la pusseivladad da far ina viseta alla Frontscha di sid. Denter auter ei era stau previu da visitar il marcau da St. Paul de Vence. Da Nizza anora ei St. Paul contonschibels cun auto en ca. 45 minutas. Quei marcau dumbra ca. 3500 habitonts, schai el departament Alpes Maritimes en la regiun da Provence-Alpes-Côte-d'Azur. St. Paul porscha bunamein en surabundanza cultura, interessanta architettura, pittorescas e fetschens, gassas (da puder

atras cun in auto vala gnanc in'empr Monuments historics – ton sacral profans. Quei ch'ei agen vid quellas sas ei la sulada. Cün craps bunar identics in sco l'auter ein vers ornar vegni creai. Tgei immensa pazienza bien inschign cun ina buna eglia: las proporziuns che quei ha duvrau ins mo s'imaginar. Da viandar inauras sin quellas suladas ei denton era ti strapaziun!

Glini Camenisch